

121

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie objęcia w zarząd Reprezentacyi kraju galicyjskiej fundacyi inwalidów wojskowych pochodzącej z lat 1813, 1814 i 1815.

Wysoki Sejmie!

Nadzwyczajny wzrost liczby inwalidów wojskowych spowodowany długoletnimi wojnami na początku ubiegłego stulecia a zwłaszcza w latach 1813, 1814 i 1815, prowadzonymi i wynikię stąd dla c. k. Skarbu Państwa zwiększone ciężary spowodowały Rząd do zwrócenia się w roku 1815 do gmin, dominiów i ogółu mieszkańców z wezwaniem, by ile możności przyczyniły się dobrowolnymi datkami do utrzymania niezaopatrzonych, a wsparcia potrzebujących inwalidów wojskowych.

Z tych dobrowolnych datków, jakie wskutek powyższego wezwania z Galicyi i Bukowiny złożono, a które przez ofiarodawców dla pewnych bliżej oznaczonych inwalidów przeznaczone nie zostały, został stosownie do postanowień dekretu Kancelaryi nadwornej z 28. listopada 1817 L. 24.367/3.381, utworzony osobny krajowy fundusz zaopatrzenia inwalidów mający służyć na wsparcia niezaopatrzonych inwalidów z Galicyi i Bukowiny pochodzących, a przedewszystkiem inwalidów z lat 1813, 1814 i 1815.

Dekretem tym postanowiono w szczególności, że odosny kapitał ma być z pupilarnem bezpieczeństwem ulokowany i jedynie corocznie odsetki na wsparcia dla inwalidów obracane, przyczem wysokość pojedynczych zapomóg stosowaną być miała do potrzeb i stosunków czasu. Zarząd powyższym funduszem powierzony został generalnej Komendzie, zaś prawo nadawania zapomóg specjalnej komisji mieszanej przez Zarząd krajowy i generalną Komendę złożony.

Z biegiem czasu nstał się sposób wykonywania tego rozdawnictwa tak, że generalna Komenda uwiadamiła Rząd krajowy o wypadkach opróżnienia się miejsc funduszowych, ten ostatni zaś nadawał je według własnego uznania na podstawie terna ułożonego przez generalną Komendę lub otrzymanego od niej wykazu ukwalifikowanych do uczestnictwa inwalidów.

Wysokość rocznych zapomóg pierwotnie na kwotę 10 zlr. 15 ct. ustanowiona, wzrosła stopniowo wskutek wymarcia podeszłych w latach inwalidów na 17 zlr., następnie 34 zlr., a wreszcie 60 zlr. wypłacanych w kwartalnych ratach z dołu w urzędach podatkowych miejsca zamieszkania uczestników zasiłek pobierających.

Reskrypsem z 24. sierpnia 1821 D. 3.339 przyjęło Ministerstwo wojny fundusz ten w swój zarząd, wykonując go przez ogólną administracyę depozytów wojskowych i oddziały rachunkowe politycznej i wojskowej władzy krajowej.

W roku 1866 uchwaliło Ministerstwo stanu w porozumieniu z Ministerstwami wojny i skarbu, tudzież z najwyższą Izbą obrachunkową wezwać reprezentacye krajowe do objęcia w swój zarząd funduszy prowincjonalnych wskutek Najwyższego postanowienia z 7. października 1815, dla wsparcia inwalidów z lat 1813, 1814

i 1815 utworzone za ustąpieniem tymże reprezentacyom krajowym prawa rozdawnictwa zapomóg w porozumieniu z generalną Komendą wykonywać się mającego pod warunkiem, iż fundusze powyższe i ich dochody nie mogą być na inne cele użyte i że po śmierci inwalidów z lat 1813, 1814 i 1815 mających prawo pierwszeństwa przejść ma prawo korzystania z tych funduszków na inwalidów z okresów następnych.

W odpowiedzi na to wezwanie oświadczył Wydział krajowy król. Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskim pismem z 2. listopada 1870 L. 3.355, że w zasadzie gotów jest objąć zarząd galicyjskiego funduszu inwalidów pod warunkiem, że z administracją tą nie przejdą na Wydział krajowy żadne inne zobowiązania i ciężary, jak tylko te, które są połączone ze zwykłą administracją funduszków

Pod tymi samymi warunkami zgodził się też i bukowski Wydział krajowy objąć w przechowanie i zarząd przypadającą na Bukowinę część funduszu w mowie będącego.

Rozdział tego funduszu między Galicyę i Bukowinę przeprowadzono za zgodą obu Wydziałów krajowych w ten sposób, że w braku wszelkich dat i zapisków co do pojedynczych datków i ofiarodawców, z których by dojść można, o ile Księstwo Bukowińskie do uposażenia tej fundacji się przyczyniło, przyjęto na podstawie rozdziału wzajemny stosunek ludności obu interesowanych krajów, a gdy wedle ostatniego spisu ludności z 31. grudnia 1900 Galicya 7,315.939, zaś Bukowina 730 195 dusz liczy, rozdzielono majątek zakładowy fundacji w stosunku 10/11 do 1/11.

Majątek fundacji stanowiły z dniem 30. czerwca 1907 roku następujące papiery wartościowe:

1. 5% losy państwowe z roku 1860. Serya 3.478 nr. 11. i 12. Serya 4.991 Nr. 2., Serya 5.474 Nr. 6., 7., 8., 9. i 10. Serya 7201 Nr. 16. po 1.000 K. Serya 5.324 Nr. 9. oddział II. Serya 7968 Nr. 4. oddział V. i Serya 9.140 Nr. 4 oddział IV. po 200 K, razem 12 sztuk losów łącznej wartości nominalnej 9.600 K.

2. Obligacje jednolitego długu państwa renty papierowej z 1. sierpnia 1868 Nr. 1.771, 4.065, 6.863 i 8.552 po 20.000 K, Nr. 22.228, 39.876, 42.916, 142.481, 157.829 po 2.000 K, Nr. 8.843, 71.513, 76.214 po 200 K, oraz także obligacje z 1. listopada 1.868 Nr. 517.032, 517.033, 527.237, 532.669 po 2.000 K, Nr. 258.705, 265.824, 266.591, 272.827, 299.058, 341.713 i 367.012 po 200 K, wreszcie Nr. 1.340 na 100 K łącznej wartości nominalnej 100.100 K.

3. Obligacje jednolitego długu państwa renty srebrnej z 1. lipca 1.868 Nr. 302.869, 305.442, 312.621, 322.616, 354.831 po 2.000 K, oraz Nr. 2.932 na 100 K łącznej wartości nominalnej 10.100 K.

4. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego Serya II. Nr. 7.038 i Nr. 2.576 po 10.000 K, Serya III. Nr. 28.212, 44.112 i 44.113 po 2.000 K, Serya IV. Nr. 1.661, 15.324 i 17.993 po 1.000 K i Serya V. Nr. 32.673 na 200 K, zatem łącznej wartości nominalnej 29.200 K.

5. Książeczki Galic. Kasy oszczędności Nr. 59.522, 59.540, 59.543, 59.553, 59.557, 59.558, 59.575, 59.581, 59.596, 59.604, 59.645, 59.652, 59.655, 59.661, 59.699, 59.700, 59.705, 59.709, 59.717 i 59.725, po 4 000 K, Nr. 64.077 na 42 K 88 h, Nr. 57.127 na 1.000 K, Nr. 135.964 na 158 K 23 h, Nr. 143.083 na 4.300 K 26 h, Nr. 143.084 na 6.462 K 54, Nr. 141.658 na 500 K 76 h, Nr. 141.663 na 5.508 K 30 h, Nr. 154.599 na 352 K, Nr. 122.580 na 7 K 04 h i Nr. 154.598 na 32 K 64 h, Nr. 126.944 na 3.458 K 90 h i Nr. 126.947 na 314 K 45 h łącznie zatem 32 książeczek na sumę 102.138 K.

Z powyższych efektów wartościowych pod 2, 3, 4 i 5 wymienionych, wydzielono na podstawie zgodnego porozumienia Wydziałów krajowych Galicyi

i Bukowiny na rzecz bukowińskiego funduszu zaopatrzenia inwalidów, pozostającego pod zarządkiem tamtejszego Wydziału krajowego, następujące walory:

a) obligacye jednolitego długu państwa renty papierowej z 1. sierpnia 1.868 r. Nr. 22.228, 39.876, 42.916, 142.481 i 157 829 po 2.000 K i Nr. 8 843, 71.513 i 76.214 po 200 K

b) obligacye jednolitego długu państwa renty srebrnej z 1. lipca 1.868 r. Nr. 302 869, 305.442, 312.621, 322.616 i 354.831 do 2.000 K, zatem obligacye w łącznej wartości nominalnej 20.600 K i kwotę 14 K 97 h w gotówce, tudzież tytułem kuponów i procentów od powyższych papierów wartościowych i gotówki od dnia 31. lipca 1904. przypadających kwotę a nadto postanowiono zgodnie, że wymienione wyżej pod 1. 5% losy państwowe z roku 1860 w nominalnej wartości 9.600 K pozostać mają wprawdzie pod zarządkiem galicyjskiego Wydziału krajowego, że jednak tenże obowiązany będzie przysyłać Bukowińskiemu Wydziałowi krajowemu 1/11 część przypadających corocznych odsetek od powyższych losów, względnie 1/11 część losów nie wygrywających (Nieten) i wygranych (Gewinnste) a to celem zużytkowania odnośnych kwot dla celów Bukowińskiego funduszu inwalidów względnie kapitalizowania tychże.

W ten sposób jako majątek zakładowy gal. funduszu inwalidów pozostały następujące efekty wartościowe:

a) Obligacye jednolitego długu państwa renty papierowej z 1. sierpnia 1.868 r. Nr. 1.771, 4.065, 6.863 i 8.552 po 20.000 K, także obligacye z 1. listopada 1.868 r. Nr. 517.032, 517.033, 527.237, 532.669 po 2.000 K, Nr. 258.705, 265.824, 266.591, 272.827, 299.058, 341.713 i 367.012 po 200 K i Nr. 1.340 na 100 K, łącznej wartości nominalnej 89.500 K.

b) Obligacya jednolitego długu państwa renty srebrnej z 1. lipca 1868 r. Nr. 2.932 na 100 K.

c) 4% listy zastawne gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego Serya II. Nr. 7.038 i Nr. 2.576 po 10.000 K, Serya III. Nr. 28.212, 44.112 i 44.113 po 2.000 K, Serya IV. Nr. 1.661, 15.324 i 17.993 po 1000 K i Serya V. Nr. 32.673 na 200 K, zatem łącznej wartości nominalnej 29.200 K.

d) wymienione wyżej pod 5. książeczki gal. Kasy oszczędności, które zrealizowano a za uzyskaną gotówkę zakupiono następujące papiery wartościowe.

pozostałą zaś resztę ulokowano na książeczkę gal. Kasy oszczędności na książeczkę Nr. na kwotę opiewającą, wreszcie e) 10/11 części wymienionej wyżej 5% losów państwowych z roku 1860: Serya 3.478, Nr. 11. i 12. Serya 4.921, Nr. 2., Serya 5.474, Nr. 6, 7, 8, 9 i 10. Serya 7.201 Nr. 16. po 1.000. Serya 5.324, Nr. 9 Oddział II. Serya 7.968, Nr. 4 Oddział V. i Serya 9.140 Nr. 4 Oddział IV. po 200 K, w łącznej nominalnej wartości 9.600 K, tudzież 10/11 części dochodu uzyskanego ze zrealizowania losów nie wygrywających (Nieten) i z wygrywających (Gewinnste).

Gdy w ten sposób kapitał zakładowy fundacji został ustalony i zabezpieczony, Wydział krajowy oświadczył c. k. Namiestnictwu ponownie, iż gotów jest galicyjską fundacyę inwalidów w swój zarząd przyjąć z zastrzeżeniem, że z administracyą tą nie przejdą na Wydział krajowy względnie na kraj żadne inne zobowiązania i ciężary, jak tylko te, które ze zwykłą administracyą funduszu są połączone. Zarazem zgodził się Wydział krajowy po przeprowadzonych z c. k. Namiestnictwem układach na wystawienie następującego aktu fundacyjnego:

Art. I. Fundacya nosi imię „Galicyjska fundacya inwalidów“.

Art. II. Kapitał fundacyjny stanowią wymienione wyżej papiery wartościowe a to:

a) Obligacje jednolitego długu państwa renty papierowej z 1. sierpnia 1868 Nr. 1.771, 4.065, 6.863 i 8.552 po 2.000 K, tudzież obligacje z 1. listopada 1868, Nr. 517.032, 517.033, 527.237, 532.669 po 2.000 K, Nr. 258.705, 265.824, 266.591, 272.827, 299.058, 341.713 i 367.012 po 200 K i Nr. 1.340 na 100 K.

b) Obligacja jednolitego długu państwa renty srebrnej z 1. lipca 1868 Nr. 2.932 na 100 K.

c) 4% listy zastawne gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego Serya II. 7.038 i Nr. 2.576 po 10.000 K, Serya III Nr. 28.212, 44.112 i 44.113 po 2.000 K, Serya IV. Nr. 1.661, 15.324 i 17.993 po 1.000 K i Serya V. Nr. 32.673 na 200 K, zatem łącznej wartości nominalnej 29.200 K.

d)

wreszcie

e) 10/11 części 5% losów państwowych z roku 1860: Serya 3.478 Nr. 11 i 12, Serya 4.991, Nr. 2, Serya 5.474, Nr. 6, 7, 8, 9 i 10, Serya 7.201, Nr. 16 po 1.000 K, Serya 5.324, Nr. 9 Oddział II. Serya 7.968, Nr. 4 Oddział V. i Serya 9.140 Nr. 4 Oddział IV. po 2.000 K w łącznej nominalnej wartości 9.600 K, tudzież 10/11 części dochodu uzyskanego ze zrealizowania losów niewygrzywających (Nieten) i z wygranych (Gewinnste).

Art. 3. Przechowanie i zarząd kapitałem fundacyjnym należy do Wydziału król. Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, który przez podpisanie niniejszego aktu fundacyjnego obowiązuje się nad całości i nienaruszalnością tego kapitału czuwać i coroczne odsetki tegoż na cele fundacyjne obracać.

Zarazem obowiązuje się Wydział krajowy zarządzać na wspólny rachunek galicyjskiej i bukowinśkiej fundacyi inwalidów wymienionymi w artykule 2 pod e) losami państwowymi z roku 1860 aż do ich ostatecznego wylosowania i przesyłać corocznie Wydziałowi krajowemu Księstwa Bukowiny 1/11 część rocznych odsetek od powyższych losów względnie 1/11 część losów niewylosowanych (Nieten) i wygranych a to tak długo, dopóki losy te w zupełności wylosowane nie zostaną, pozostałą zaś 10/11 części rzeczonych odsetek na rzecz galicyjskiego funduszu inwalidów przypadające obracać na cele fundacyjne t. j. na powiększenie wsparć fundacyjnych a 10/11 części losów niewylosowanych oraz 10/11 części wygranych lokować korzystnie w papierach wartościowych pupilarne bezpieczeństwo dających i efekta te na rzecz „galicyjskiej fundacyi inwalidów“ winkulować.

O każdym takim zakupnie ma Wydział krajowy donieść c. k. Namiestnictwu jako władzy fundacyjnej, celem uwidocznienia zaszłej zmiany co do kapitału fundacyjnego w akcie fundacyjnym.

Art. 4. Fundacya niniejsza względnie dochody tejże przeznaczone są na wsparcia dla niezamożnych i innego dostatecznego zaopatrzenia nie mających żołnierzy wszelkiej broni król. Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem pochodzących bez różnicy narodowości i wyznania religijnego, którzy powołani do wojska z kontygentu przypadającego na Królestwo Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w czynnej służbie wojennej nie mając rangi oficerskiej stali się inwalidami.

Na inny cel fundusz powyższy, tak co do kapitału jak i co do procentu użyty być nie może.

Art. 5. Prawo pierwszeństwa do wsparcia mają wszyscy inwalidzi krajowcy z lat wojennych 1813, 1814 i 1815, o ileby tacy jeszcze przy życiu pozostawali — po nich zaś inwalidzi z późniejszych lat wojennych z Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem pochodzący — w porządku chronologicznym lat, w których stali się inwalidami tak, że inwalidzi z późniejszych lat wojennych otrzy-

mać mogą wsparcia dopiero wówczas, gdy z wcześniejszych lat nie ma inwalidów wymagane warunki posiadających.

Art. 6. Prawo nadawania wsparć z tej fundacji przysługuje Wydziałowi krajowemu, który wykonywać je będzie na podstawie propozycji c. k. Komendy 11. Korpusu we Lwowie.

W tym celu prowadzić będzie c. i k. Komenda 11. Korpusu we Lwowie ogólny wykaz wszystkich kandydatów do wsparć fundacyjnych posiadających przepisane wymogi ze wszystkich trzech galicyjskich Korpusów armii, ułożony wedle chronologicznego porządku lat wojennych, z których dani inwalidzi pochodzą.

Wykaz ten ma być corocznie przynajmniej dwa razy przez wojskowe władze ewidencyjne rewidowany i w razie potrzeby odpowiednio prostowany.

Skoro następnie c. i k. Komenda 11. Korpusu otrzyma w jakikolwiek sposób wiadomość o opróżnieniu się wsparcia fundacyjnego, wybierze na podstawie wspomnianego wyżej ogólnego wykazu inwalidów trzech kandydatów na wsparcie najbardziej zasługujących i terno to z wymienieniem, którego z kandydatów primo loco prezentuje, przedłoży Wydziałowi krajowemu.

Wydział krajowy nada następnie jednemu z zaprezentowanych w ten sposób kandydatów opróżnione miejsce fundacyjne i wyasygnuje przypadające mu wsparcie, a zarazem zawiadomi o tem c. i k. Komendę 11. Korpusu we Lwowie, która znowu obowiązana będzie udzielić o tem wiadomość właściwej Komendzie Korpusu względnie władzy ewidencyjnej dotyczącego inwalidy.

C. i k. Komenda 11 Korpusu będzie też obowiązana donieść o każdym opróżnieniu i nowem nadaniu miejsc fundacyjnych c. i k. Ministerstwu wojny.

Art. 7. Prawo do otrzymania wsparcia fundacyjnego mają inwalidzi posiadający warunki w artykule 4. wymienione t. j. osoby niezamożne i innego dostatecznego zaopatrzenia nie mające, do jednej z gmin król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem przynależne, bez różnicy narodowości i wyznania narodowego, które w czynnej służbie wojskowej podczas wojny nie mając rangi oficerskiej stały się inwalidami do pracy niezdolnymi.

Art. 8. Prawo poboru wsparć z tej fundacji jest w zasadzie dożywotniem. Wyjątek stanowią wypadki a) jeżeli stosunki majątkowe uprawnionego do poboru tak się polepszą, że w razie wcześniejszego zaistnienia wykluczyłyby go od prawa ubiegania się o wsparcie oraz b) jeżeli pobierający wsparcie zostanie sądownie zasądzonym za zbrodnię lub występki z chęci zysku pochodzące lub wykraczające przeciw obyczajności publicznej.

Prawo orzekania o utracie stypendyum przysłuża Wydziałowi krajowemu w porozumieniu z c. i k. Komendą 11. Korpusu we Lwowie.

Art. 9. Wsparcia fundacyjne nadawane będą w stałych rocznych kwotach i wypłacane uprawnionym w ratach miesięcznych z dołu za kwitami należycie wystawionymi i stwierdzonymi, za pośrednictwem urzędów podatkowych ich miejsca zamieszkania.

Art. 10. Wysokość rocznych wsparć oznacza w każdym poszczególnym przypadku Wydział krajowy, z tem jednakże ograniczeniem, że wsparcie takie nie może wynosić mniej niż 60 K, ani też więcej niż 360 K rocznie, tudzież że wsparcia, jakie dotychczas przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z c. i k. Komendą Korpusu poszczególnym inwalidom zostały nadane, nie mogą być zmniejszone. Również będzie Wydział krajowy przy nadawaniu wsparć baczyć na to, by inwalidzi pobierający dotąd mniejsze wsparcia w razie opróżnienia się wyższego stypendyum fundacyjnego stopniowo na te wyższe miejsca fundacyjne się posuwali.

Art. 11. Interkalarya uzyskane z jakiegokolwiek powodu mają być obracane na powiększenie kapitału fundacyjnego i w tym celu odpowiednio korzystnie lokowane.

Art. 12. Corocznie przedkładać będzie Wydział krajowy Sejmowi krajowemu sprawozdanie z zarządu tą fundacją, zresztą zaś stosować się będzie przy tej administracyi do zasad, jakie wogóle co do fundacyi obowiązują.

Art. 13. Niniejszy akt fundacyjny wystawia się w pięciu równobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przechowany będzie w Wydziale krajowym, drugi w c. i k. Ministerstwie wojny, trzeci w c. k. Ministerstwie obrony krajowej, czwarty w c. i k. Komendzie 11. Korpusu we Lwowie a piąty w c. k. Namiestnictwie we Lwowie.

Wobec skreślonego wyżej stanu rzeczy, gdy nie istnieją jakiegokolwiek przeszkody ani powody przeciw objęciu niniejszej fundacyi w zarząd Reprezentacyi kraju, Wydział krajowy czyniąc zresztą zadość życzeniu c. k. Ministerstwa obrony krajowej i c. k. Namiestnictwa, uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości niniejsze sprawozdanie Wydziału krajowego; i

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przyjęcia w przechowanie i zarząd kraju części funduszu inwalidów przypadającej dla Galicyi i do zeznania aktu fundacyjnego pod warunkami wyżej zaprojektowanymi.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:

Oktaw Sala, w. r.

Zastępca Członka Wydziału krajowego.